

Ten geleide

In dit najaarsnummer van *DNK* vindt u een gevarieerd aanbod van artikelen. Axel en Guido Rooze nemen ons mee naar het Belgische Boeckhout, waar de gereformeerde Andijker Klaas Sluijs zich ontwikkelde tot de spil van een protestantse gemeenschap in rooms-katholiek territoir. Deze zakenman ontpopte zich als leidinggevend figuur en spraakmakend evangelist in Boeckhout. Het kleurrijke leven en werk van Sluijs worden belicht tegen zowel diens Nederlandse achtergrond als de Belgisch-Vlaamse context.

Cees Houtman schreef een artikel over de eerste zeven jaargangen van het maandblad *Wat zegt de Schrift?* (1900-1906). Dit orgaan was de voorloper van het latere *Gereformeerd Theologisch Tijdschrift*. Lukas Lindeboom was de drijvende kracht achter deze uitgave. Net als bij Sluijs valt op dat hier sprake lijkt te zijn van een strakke Bijbelopvatting in combinatie met een praktische instelling, gericht op gemeenteopbouw en evangelisatie. Houtman voorziet zijn betoog van een kritische evaluatie van de toenmalige exegese.

Klaas Douwes beweegt zich in een ander segment van de kerkgeschiedenis, de vrijzinnigheid. Hij besteedt aandacht aan een inmiddels min of meer vergeten, maar indertijd belangrijke figuur: Hendrik Tjakko de Graaf (1875-1930). Aan deze viel de zware taak te beurt om de vroeg overleden K.H. Roessingh op te volgen als leidsman van de vrijzinnige stroming in Nederland. Eigenlijk was dat een paradox, aangezien de vrijzinnigheid meer nadruk legt op individuele verantwoordelijkheid dan op sturing van bovenaf. De Graaf bood niet alleen ruimte aan het rechts-modernisme en dus aan een hernieuwde belangstelling voor het klassieke belijden, maar ook aan moderne ontwikkelingen als de psychologie van Gerardus Heymans.

In het Mengelwerk komt Herman Noordegraaf aan het woord over het bezoek van John William Kruyt aan het landgoed van Tolstoj. Het artikel laat zien hoe verschillend er gereageerd werd